

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br. 02/L-17

O SOCIJALNIM I PORODIČNIM USLUGAMA

Skupština Kosova,

Na osnovu Uredbe br.2001/9 od 15. maja 2001. godine o Ustavnom okviru o privremenoj samoupravi na Kosovu, a posebno Poglavlje 5.1 (j), 5.7. i 9.3.2;

U cilju uspostavljanja zakonskog okvira za regulisanje i unapređivanje socijalnih i porodičnih usluga za lica i porodice u stanju socijalne i potrebe,

Usvaja:

ZAKON O SOCIJALNIM I PORODIČNIM USLUGAMA

Osnovne odredbe

Član 1

1.1. Ovim zakonom uređuje se pružanje socijalnih i porodičnih usluga licima i porodicama u stanju socijalne potrebe na Kosovu.

1.2. U okolnostima kada nedostaje ili je nedovoljna podrška porodice radi obezbeđivanja blagostanja pojedinca, država je dužna da pruža takve socijalne i porodične usluge licima kojima se obezbeđuje poštovanje njihovog dostojanstva kao ljudska bića i osnovnih prava utvrđenih zakonodavstvom Kosova i međunarodnim konvencijama o pravima čoveka. Pored zadovoljavanja potreba i zaštite u vanrednim prilikama, ove usluge će se pružiti licima i porodicama u stanju socijalne potrebe u okviru zajednice a ne preko rezidentnih institucija.

1.3. Definicije

a. **Socijalne i porodične usluge** obuhvaćaju pružanje neposrednog socijalnog staranja, savetovanje ili u posebnim slučajevima materijalnu pomoć za lica u stanju socijalne potrebe.

b. **Neposredno socijalno staranje** podrazumeva pružanje pomoći oko kućnih poslova, lične nege, kretanja, komuniciranja i vršenje nadzora. Socijalna brigada može se ostvariti u kući samog lica, posebnom centru za dnevni boravak ili nekoj rezidentnoj instituciji.

c. **Savetovanje** je sistematski i programirani proces pružanja informacija, saveta i uputstava u cilju ukazivanja pomoći pojednicu ili porodici radi poboljšanja njihovih socijalnih i međuljudskih prilika.

d. **Materijalna pomoć** podrazumeva obezbeđenje novca, privremenog smeštaja i ishrane, plaćanja lekarskih troškova, odeća i obuća ili svake druge materijalne potrepštine hitne prirode za koju ne postoji drugi izvor na raspolaganju.

e. "**Lice u stanju potrebe**" podrazumeva se svako lice na teritoriji Kosova bez obzira na njegov status ili zemlju porekla koje ima potrebu za socijalnim uslugama zbog toga što je

1. dete bez roditeljskog staranja,
2. dete sa asocijalnim ponašanjem,
3. maloletni prestunik,
4. ili usled:
5. poremećenih odnosa u porodici,
6. starosti,
7. bolesti ili organičenih fizičkih sposobnosti,
8. duševne bolesti,
9. opasnosti od iskorišćavanja ili zaloupotrebe,
10. nasilja u porodici,
11. trgovine ljudskim bićima,
12. zavisnosti od alkohola ili droge,
13. elementarnih nepogoda ili drugih nesrećnih slučajeva,
14. ma kog drugog razloga koji dovodi čoveka u stanje potrebe.

f. **Porodica u stanju potrebe** je ona porodica u kojoj jednom ili oboma roditeljima, odnosno staratelju je potrebna pomoć zanjavanje deteta zbog njihovog stanja ili situacije deteta, ili u okolnostima kada je dete ozbiljno ugroženo zbog zapostavljanja ili zloupotrebljavanja od strane njegovih roditelja ili nespobnosti jednog ili oba roditelja, odnosno staratelja da ga adekvatno zbrinjavaju, ili postojanja mogućnosti da nešto slično doživi.

g. "**Dete**" označava lice ispod 18. godina života.

h. "**Maloletnik**" označava lice između 14. i 18. godina života.

i. "**Službenik socijalnih usluga**" je stručni radnik za socijalne i porodične usluge koji ima adekvatnu kvalifikaciju, dozvolu za taj rad, a upisan je u registar Saveta za socijalne i porodične usluge kao kvalifikovana osoba iz oblasti socijalnog rada, psihologije, sociologije, prava, pedagogije ili druge oblasti koja je tesno povezana sa socijalnim i porodičnim uslugama.

j. **Organ starateljstva** je telo u okviru centra za socijalni rad odgovorno za obavljanje funkcije dečje zaštite.

1.4. Svako lice ili porodica koja smatra da se nalazi u stanja potrebe prema odredbama ovog zakona ima pravo na ocenu okolnosti od strane centra za socijalnu rad u mestu gde žive ili se nalaze i adovoljavanje opravdanih potreba s tim da centar za socijalni rad vodi računa u svim okolnostima i prilikama, uključujući stepen potrebe i raspoložive izvore za njeno podmirenje.

Uloga Ministarstva Član 2

2.1. Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu (u daljem tekstu: Ministarstvo) je odgovorno za organizaciju celokupne delatnosti pružanja socijalnih i porodičnih usluga na Kosovu, kao i da obezbeđuje da svim građanima Kosova budu dostupne socijalne i porodične

usluge bez obzira na rasu, etničku pripadnost, pol, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, imovinu, rođenje ili koji drugi status.

2.2. Ministarstvo je odgovorno za utvrđivanje politike i pripremu strateških planova za pružanje socijalnih i porodičnih usluga stanovništvu Kosova, kao i da obezbedi primenu odgovarajućih standarda utvrđenih tom politikom i planova od strane opština i drugih organizacija koje pružaju socijalne i porodične usluge. Pored toga, Ministarstvo je odgovorno da obezbedi regulatorni okvir socijalnih i porodičnih usluga i koordinaciju aktivnosti međunarodnih i vladinih agencija i nevladinih organizacija, kako bi promovisalo razvoj i doslednu primenu politike socijalne zaštite i podsticalo učešće zajednica u pokretanju inicijativa i aktivnosti zajednica na planu socijalne zaštite.

2.3. Opštine ili druge vladine i nevladine organizacije, uključujući i privatna preduzeća mogu pružati socijalne i porodične usluge. Međutim, Ministarstvo zadržava pravo da odredi gde, kako i ko vrši ove usluge, kao i pravo da ove usluge pruža samostalno na neposredan način ako okolnosti opravdaju to.

2.4. U svim pitanjima koja se odnose na postavljanje zahteva pred sudom za ukidanje ili umanjenje roditeljskih prava, lišavanje ili ograničavanje slobode određenog lica u stanju socijalne potrebe, Ministarstvo je neposredno odgovorno da bilo koji takav postupak bude pokrenut od strane centra za socijalni rad u ime Ministarstva.

2.5. Ministarstvo je odgovorna za specifikaciju stručnih standarda resursa za socijalne i porodične usluge koje treba ispunjavati opštine i druge organizacije koje pružaju te usluge i stvaranje mehanizama koji obezbeđuju postizanje tih standarda. To uključuje specifikaciju vrste i broja stručnog osoblja koji treba da se zaposli.

2.6. Opštine i druge organizacije koje pružaju socijalne i porodične usluge moraju se pridržavati pravilnika, uputstava i procedura koje utvrđuje Ministar. Izuzetno, kada Ministarstvo smatra potrebnim, one su dužne da primenjuju data uputstva za upravljanje.

2.7. U posebnim okolnostima, kada opština ili neka druga organizacija koja pruža porodične i socijalne usluge ne ispunjava permanentno minimalne standarde specifikovane od Ministarstva, Ministarstvo preuće direktnu odgovornost za izvršavanje takvih usluga, za onoliko vremena koliko je potrebno da se poboljša situacija.

2.8. Kada postoje slučajevi ili ima incidenata odnosno okolnosti koje izazivaju ozbiljnu uznemirenost javnosti ili važnih pitanja od javnog interesa u oblasti socijalnih i porodičnih usluga, ministar može formirati istražnu komisiju koja će javno raditi i objavljivati svoje zaključke i preporuke.

2.9. Ministarstvo je ovlašćeno da preduzme istraživanja ili angažuje druge za obavljanje istraživačkih poslova u oblastima koje su vezane za vršenje socijalnih i porodičnih usluga na Kosovu.

2.10. Da bi se opštinama ili organizacijama koje pružaju socijalne i porodične usluge u njegovo ime omogućilo obavljanje ovih funkcija, Ministarstvo će im dodeliti namenske godišnje fondove prema određenoj finansijskoj formuli usaglašene između ovog Ministarstva i Ministarstva za finansije Kosova.

Uloga Departmana za socijalnu zaštitu

Član 3

3.1. Departman saraduje sa Institutom za socijalnu politiku i Savetom za socijalne i porodične usluge, opštinama, akademskim krugovima, drugim ministarstvima i drugim zainteresovanim stranama za održavanje nivoa i unapređenje socijalnih i porodičnih usluga.

3.2. Departman daje savete Ministarstvu i Vladi Kosova u vezi sa utvrđivanjem i sprovođenjem politike pružanja socijalnih i porodičnih usluga.

3.3. U ime Ministarstva, Departman je odgovoran za upravljanje i nadzor nad svim operativnim funkcijama utvrđenih ovim zakonom, uključujući (ali se neograničavajući samo na to):

- a. pripremu uredbi, pravilnika, naredba i uputstava za pružanje socijalnih i porodičnih usluga,
- b. donošenje uputstava o standardima usluga koji se moraju ispunjavati od davalaca socijalnih i porodičnih usluga,
- c. obavljanje inspekcija nad vršenjem socijalnih i porodičnih usluga,
- d. razmatranje godišnjih izveštaja nadležnog opštinskog odeljenja i usvajanje godišnjih planova rada,
- e. odobrenje osnivanja rezidentnih objekata za zbrinjavanje od strane davalaca socijalnih i porodičnih usluga,
- f. preuzimanje odgovornosti za neposredno upravljanje socijalnim i porodičnim uslugama u slačjejevima kad opština trajno i ozbiljno ne uspeva ispunjavati određene standarde za obavljanje usluga,
- g. davanje uputstava u vezi sa podnošenjem zahteva za nalog starateljstva pred sudovima koji se odnose na ugroženu decu i odrasle,
- h. izuzetno, neposredni nadzor nad vršenjem socijalnih i porodičnih usluga,
- i. osnivanje i koordinaciju panela za smeštaj dece u porodice ili za njihovo usvojenje,
- j. sprovođenje žalbenog postupka u vezi sa socijalnim i porodičnim uslugama,
- k. Svaki oblik zastite koja nije obuhvacen ovim zakonom.

3.4. U ime Ministarstva, Departman vrši inspekciju obavljanja socijalnih i porodičnih usluga u zakonom određenim institucijama, kao i u nevladenim organizacijama i privatnom sektoru. O tim aktivnostima izradiće godišnji izveštaj koji se objavljuje.

3.5. Za svaku izvršenu inspekciju Departman izradi izveštaj koji ukazuje na dostignuća i manjkavosti na području socijalnih i porodičnih usluga, pri čemu po potrebi daje savete i uputstva. Izveštaj se dostavlja davaocima usluga i odgovarajućoj opštini.

3.6. Davaoci socijalnih i porodičnih usluga moraju stalno saradivati sa inspektorima Departmana i omogućuju neodložni i nesmetani pristup svim podacima, dokumentima i licima. Neispunjavanje ove obaveze može rezultirati zabranom daljeg vršenja tih usluga od strane određenih davalaca, koju donosi Ministarstvo.

3.7. Departman je ovlašćen da davaocima usluga koji ne ispunjavaju utvrđene standarde za njihovo vršenje daje uputstva za mere koje treba preduzimati u cilju usklađivanja kvaliteta usluga sa tim standardima. Podbaćaj u sprovođenju ovih uputstava može rezultirati zabranom daljeg vršenja socijalnih i porodičnih usluga od strane određenih davalaca usluga.

Institut za socijalnu politiku Član 4

4.1. Institut za socijalnu politiku (u daljem tekstu: Institut) ima svojstvo departmana u okviru Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu i neposredno odgovara Ministarstvu za vršenje odgovornosti utvrđenih ovim zakonom.

4.2. Institut je odgovoran za promovisanje i usavršavanje saznanja, veština i stručnih standarda u oblasti socijalnih i porodičnih usluga. U tom cilju treba obavljati istraživanja na području socijalnih i porodičnih usluga i podsticati stručno uzavršavanje kroz obuku, stručne savete i objavljivanje odgovarajućih priručnika, izveštaja o rezultatima istraživanja i promocijnih materijala.

4.3. Ministarstvo imenuje direktora, stručno osoblje i upravni odbor Instituta za socijalnu politiku. Za članove odbora imenuju se predstavnici Ministarstva, opština, stručnjaka, korisnika usluga i nevladinih organizacija.

4.4. Ministarstvo dodeljuje Institutu godišnji fond kako bi mu obogučio ispunjavanje obaveza koje su utvrđene ovim zakonom.

4.5. Institut će u konsultaciji sa Departmanom pripremiti godišnji plan rada i podneti Ministarstvu godišnji izveštaj koji će se objaviti.

Generalni savet za socijalne i porodične usluge Član 5

5.1. Generalni savet za socijalne i porodične usluge (u daljem tekstu: Savet) osniva se ovim zakonom.

5.2. Savet je odgovoran za održavanje stručnih standarda i discipline u oblasti socijalnih i porodičnih usluga i na toj osnovi funkcioniše kao telo koje registruje i licencira profesionalce koji će raditi ili već rade u ovoj oblasti.

5.3. Savet je odgovoran da vodi registar profesionalaca socijalnih i porodičnih usluga koji imaju dozvolu za rad, odnosno vršenje ove delatnosti na Kosovu. On je nadležan odlučiti ko može biti licenciran kao specijalizovani stručnjak za pružanje socijalnih i porodičnih usluga. On će odrediti koji nivo stručnog obrazovanja treba da imaju profesionalci za socijalne i porodične usluge, kao i razmatrati žalbe protiv profesionalaca koji pružaju te usluge i odlučuje o primeni disciplinskih mera, uključujući i brisanje stručnjaka za socijalne i porodične usluge iz registra.

5.4. Savet treba da donese kodeks profesionalne etike stručnjaka za socijalne i porodične usluge.

5.5. Savet donosi odgovarajuća pravila za obavljanje poslova u svom delokrugu.

5.6. Savet je samostalan i nezavisan u vršenju svojih funkcija.

5.7. Protiv odluka Saveta može se izjaviti žalba pred Vrhovnom sudom Kosova.

5.8. Savet će imati 21 član u prve tri godine svog rada, i članove imenuje ministar, koji treba da obezbedi zastupljenost članstva iz relevantnih grupa za socijalne i porodične usluge iz opština, redova profesionalaca, zajednica, nevladinih organizacija i akademskih krugova. Ministar imenuje predsednika Saveta koji će upravljati radom Saveta u prve tri godine.

5.9. Posle tri godine rada, sastav Saveta će biti sledeći:

- 11 članova biraju se iz redova stručnjaka sa socijalne i porodične usluge koji se nalaze u registru Saveta,
- 2 člana imenuje Asocijacija opština,
- 2 člana imenuje Univerzitet u Prištini,
- 1 člana imenuje Savet za zdravstvo Kosova i
- 1 člana imenuje zajednica NVO
- 4 člana imenuje Ministarstvo.

5.10. Savet bira iz svojih redova predsednika i zamenika predsednika Saveta.

5.11. Članovi Saveta ne mogu držati nijedan položaj koji bi bio nespojiv sa funkcijom člana Saveta. Oni moraju biti nezavisni i nepristrasni.

5.12. Trajanje mandata članstva u Savetu je tri godine uz mogućnost ponovnog izbora za još jedan sledeći period od tri godine. Nijedan član Saveta ne može služiti u ovom telu duže od šest godina.

5.13. Ministarstvo ili sam Savet može da podnese Vrhovnom sudu svoju ocenu o tome da je određeni član Saveta podbacio u ispunjavanju svojih obaveza koje proizilaze iz poslovnika Saveta i sud, posle razmatranja činjenica i odgovora člana Saveta, može doneti odluku da se član Saveta udalji sa dužnosti. Sudija Vrhovnog suda može da prosledi slučaj vlastima krivičnog gonjenja ako smatra da postoji kriminalni aspekt u vezi sa pitanjem koje je predmet razmatranja. Članu Saveta moraju se obezbediti dokazi i činjenice u vezi sa kršenjem obaveza.

5.14. U slučaju udaljavanja iz službe, smrti ili ostavke nekog člana Odbora, ministar imenuje novog člana koji će služiti za preostalo vreme mandata člana koga on zamenjuje.

5.15. Savet može da formira odbore i odrediti izvestioce za efikasno obavljanje svojih zadataka.

5.16. Kvorum za sednicu Saveta je 11. članova.

5.17. Odluke Saveta donose se apsolutnom većinom članova Saveta, ako su glasovi jednaki, predsednik ima pravo na jedan glas više.

5.18. Savet treba da upiše sve stručnjake za socijalne i porodične usluge koji traže da se registruju s tim da ispunjavaju zahteve koje Savet postavlja u vezi sa stepenom obrazovanja, iskustvom i stručnim usavršavanjem.

5.19. Savet će registrovati kao specijaliste sve profesionalce socijalnih i porodičnih usluga koji podnose zahtev za upis u registar kao specijalista s tim da ispunjavaju odgovarajuće zahteve vezane za kvalifikaciju, iskustvo i stručnu naobrazbu.

5.20. Savet treba da postavi zahteve za stručnjake socijalnih i porodičnih usluga u vezi sa stalnim stručnim usavršavanjem kako bi zadržali upis u registar kao profesionalci i specijalisti socijalnih i porodičnih usluga.

5.21. Savet donosi poslovničke i pravilnike koje smatra potrebnim za davanje dozvola za rad, upis specijalista i adekvatno stalno stručno usavršavanje.

5.22. Savet je odgovoran za razmatranje svih zahteva postavljenih od strane stručnjaka za socijalne i porodične usluge.

5.23. Žalba protiv stručnjaka socijalnih i porodičnih usluga može se neposredno izjaviti Savetu od strane Ministarstva, drugih stručnjaka ili javnosti.

5.24. Savet će odrediti način na koji se razmatraju takve žalbe i obavestiti lice koje je pod istragom u vezi sa optužbom, razlozima koji su doveli do pokretanja istrage i njegovim pravima za uvid u predmetu žalbe u toku celog procesa nakon prijema žalbe i pre zasedanja komisije za utvrđivanje činjeničnog stanja.

5.25. Komisija koja razmatra žalbu je ovlašćena da izvrši uvid, proveru i ocenu navoda iznetih u žalbi, uključujući i pristup svakom dokumentu koji nudi relevantne informacije u vezi sa žalbom. Posle završetka svog rada, komisija podnosi izveštaj Savetu i jedan njegov primerak dostavlja žalioocu koji će biti pozvan da prisustvuje sednici Saveta prilikom razmatranja njegove žalbe.

5.26. Lice koje je pod istragom ima pravo na pomoć i u slučaju bolesti ili drugih opravdanih razloga koje ocenjuje Savet može biti zastupljen od ovlašćenog lica ili advokata branioca, kome se omogućuje uvid u sva dokumenta i materijale prikupljene tokom istrage.

5.27. Ako sednici ne prisustvuje lice na koga se žalba odnosi, ovlašćeno lice ili advokat branilac, to ne sprečava Savet da razmatra i rešava o uloženoj žalbi.

5.28. Sednica Saveta je javna.

5.29. Savet ocenjuje da li ima dovoljno činjenica da se utvrdi da je stručnjak za socijalne i porodične usluge kršio svoje obaveze i da odredi sankciju. Savet će izricati neku od mera navedenih u sledećim tačkama od (a) do (d):

- a). ukor
- b). ukor i opomena
- c). suspenzija iz registra za vreme od jedne godine
- d). brisanje iz registra stručnjaka za socijalne i porodične usluge.

5.30. Prilikom odmeravanja, odnosno izricanja mera, Savet će obezbediti da mera bude u srazmeri sa izvršenom povredom obaveze.

5.31. Protiv odluka Saveta pojedinci imaju pravo žalbe pred Vrhovnom sudu.

5.32. Honorar koji se isplaćuje članovima Saveta određuje Ministarstvo za finansije.

5.33. Ministarstvo obezbeđuje potrebne uslove za funkcionisanje Saveta.

5.34. Odbor će se finansirati od isplate taksa za registrovanje stručnjaka socijalnih i porodičnih službi i od budžeta Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite.

5.35. Savet može da postavi sekretara i potreban broj osoblja u skladu sa raspoloživim budžetom, kako bi vršio svoje odgovornosti prema ovom zakonu.

5.36. Svi stručnjaci koje rade u oblasti socijalnih i porodičnih usluga na Kosovu treba da ispunjavaju zahteve za upis i da se registruju kod Saveta u roku od tri godine posle stupanja ovog zakona na snagu.

Uloga opštine Član 6

6.1. Svaka opština je odgovorna obezbediti preko svog odgovarajućeg odeljenja pružanje socijalnih i porodičnih usluga na svojoj teritoriji prema standardu koji utvrđuje Ministarstvo.

6.2. Mada opština ima opštu odgovornost za pružanje socijalnih i porodičnih usluga na svojoj teritoriji, nijedan izabrani član opštinske skupštine ili njen funkcioner nije ovlašćen da izdaje naredbe vezi sa stručnim upravljanjem bilo kog posebnog slučaja socijalnih i porodičnih usluga niti može imati uvid u poverljive podatke slučaja.

6.3. Odeljenja vrše socijalne i porodične usluge na svojoj teritoriji kroz aktivnosti centra za socijalni rad ili obezbeđenjem finansiranja ili druge materijalne pomoći nevladinim organizacijama za pružanje tih usluga.

6.4. Odeljenje preduzimaju mere za utvrđivanje prirode i obima potreba za socijalnim i porodičnim uslugama na svojim područjima. Ona pripremaju godišnje planove za unapređenje socijalnih i porodičnih usluga, vode podatke i statistike u skladu sa zahtevima Departmana kome svake godine, a na njegovo traženje u svakom drugom vremenskom intervalu podnose izveštaj o aktivnostima u oblasti socijalnih i porodičnih usluga. Radi promovisanja uključivanja zajednice i obezbeđivanja transparentnosti i polaganja računa, svako odeljenje objavljuje svoj godišnji plan i godišnji izveštaj.

6.5. Prilikom sastavljanja svojih godišnjih planova, odeljenja su dužna da se konsultuju sa korisnicima socijalnih i porodičnih usluga, njihovim predstavnicima, nevladinim organizacijama i stručnim grupama na svojoj teritoriji o razvoju, planiranju i obavljanju socijalnih i porodičnih usluga.

6.6. Svako odeljenje nastoji da centru za socijalni rad na svojoj teritoriji obezbedi potrebne izvore prema utvrđenim standardima od strane Ministarstva. To uključuje vrstu i broj stručnog osoblja koje treba zaposliti.

6.7. Pored obezbeđenja resursa za ispunjavanje odgovornosti centra za socijalni rad utvrđenih ovim i drugim relevantnim zakonima, odeljenjima je dopušteno da preko centra za socijalni rad i nevladinih organizacija obezbeđuju ili omogućuju pružanje sledećih dodatnih usluga:

- a. pomoć za obavljanje kućnih poslova, uključujući čišćenje, pripremu hrane i pranje odeća za pojedince koji usled starosti, ograničene sposobnosti ili bolesti, nisu u stanju da obavljaju te poslove ili nemaju porodicu, odnosno koju drugu pomoć i negu;
- b. neposrednu ličnu negu u kući, uključujući bez ograničavanja samo na to, oblačenje, kupanje, ličnu higijenu, pomoć za kretanje i dizanje pojedinaca koji zbog starosti, ograničene sposobnosti ili bolesti ne mogu vršiti te poslove, ili su samohrana lica, odnosno nemaju neku drugu pomoć;

- c. centar koji pojedinci u stanju potrebe mogu posećivati svaki dan radi druženja i ishrane, održavanja lične higijene, upražnjavanja radne terapije i svakog drugog vida konsultovanja i socijalnog zbrinjavanja;
- d. specijalističke savetodavne usluge zavisnim ljudima ili onima koji imaju druge psiho-socijalne probleme;
- e. finansijska pomoć, obezbeđenje prostorija ili stručnog saveta grupama lica u stanju socijalne potrebe ili onima koji brinu o njima, kako bi se formirale skupine za uzajamnu pomoć i skupine za samopomoć;
- f. briga za stanovanje starih i drugih lica u stanju socijalne potrebe;
- g. svaka druga podobna usluga u ovoj oblasti.

6.8. Odeljenje vrši potrebne pripreme da bi na primeran način odgovarao u slučajevima hitnih socijalnih i porodičnih usluga koje se traže van redovnog radnog vremena.

6.9. Uz odobrenje Ministarstva, opštine zajedno mogu obezbediti specijalističke ili druge socijalne i porodične usluge na svojim teritorijama.

Uloga centra za socijalni rad Član 7

7.1. Svaka opština osniva Centar za Socijalni Rad kao javnu ustanovu koja ima jedno ili više odeljenja (u daljem tekstu: CSR). Centar ima svoje osoblje koje se sastoji od stručnih radnika sa odgovarajućim kvalifikacijama i obukom – službenika za socijalne usluge shodno tački 1.3. i, i odgovoran je za vršenje svojih nadležnosti koje mu daje ovaj zakon, kao i pružanje socijalnih i porodičnih usluga u ime Ministarstva.

7.2. CSR sačinjava organ starateljstva i obavlja zadatke koji su određeni odgovarajućim zakonima Kosova.

7.3. Direktora CSR bira opština javnim konkursom prema Zakonu o civilnoj službi. Kandidati za ovaj položaj treba da imaju najmanje 3. godine radnog iskustva kao službenici za socijalne usluge, kao što je predviđeno tačkom 1.3. i, ovog zakona.

7.4. Direktor CSR polaže račune opštini za efikasno i celishodno korišćenje finansijskih sredstava koja su mu dodeljena za pružanje socijalnih i porodičnih usluga.

7.5. Direktor CSR polaže račune Ministarstvu za primenu odgovorajućih standarda stručne prakse i vršenje ovlašćenja i odgovornosti utvrđenih ovim zakonom.

7.6. CSR je obavezan da uradi stručnu ocenu za svakog pojedinca ili porodicu koja živi ili se nalazi na njegovom području, a koja traži pomoć od njega ili mu na drugi način stavlja do znanja da imaju potrebu za socijalnim i porodičnim uslugama.

7.7. Ako stručna ocena ukazuje da pojedinac ili porodica ima potrebu za socijalnim uslugama, CSR uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući i podršku porodice ako je ima i raspoložive izvore, može da ponudi usluge koje smatra pogodnim.

7.8. Svaki CSR treba da ima stručnu savet koji se sastoji od svih službenika socijalnih usluga koji su zaposleni u centru.

7.9. Stručni savet raspravlja i direktoru daje mišljenja i predloge o pitanjima koja se odnose na:

- a. stručni rad i delatnost centra utvrđenih zakonom i uredbama,
- b. organizaciju CSR i njegovih odeljenja,
- c. vršenje prava i drugih aktivnosti CSR na pojedinim slučajevima,
- d. potrebu za dopunsko stručno obrazovanje,
- e. svaku drugu stvar koja je pokrivena ovim zakonom.

Uloga ne vladinog sektora Član 8

8.1. Pravna lica koja ne spadaju u vladin sektor, uključujući preduzeća, dobrovoljne organizacije i udruženja, verske organizacije, grupe za samopomoć i druge mesne, nacionalne i međunarodne organizacije biće podsticani i podržani da se bave pružanjem socijalnih i porodičnih usluga bilo samoinicijativno ili ugovorom, u ime opštinskog odeljenja u slučaju lokalnih usluga, ili u ime Departmana za usluge na nivou Kosova.

8.2. Da bi se to omogućilo, opštine i Departman ponudiće savete i uputstva nevladinim organizacijama koje žele i zahtevaju da se bave takvim aktivnostima.

8.3. Svaka nevladina organizacija koja pruža socijalne i porodične usluge treba da se registruje kod odgovarajućeg organ, licensira od strane Departmana i pridržava pravila, uputstava i postupaka utvrđenih od Ministarstva.

8.4. Opštine mogu pristupiti ugovorima sa nevladinim organizacijama (NVO) za pružanje posebnih socijalnih i porodičnih usluga na svojim područjima, u ime opštine, s tim da takvi ugovori budu u skladu sa godišnjim planovima opštine u oblasti socijalnih i porodičnih usluga.

8.5. Ministarstvo može izdvajati fondove i dodeljivati druge materijalne pomoći, uključujući prostorije ili davanje saveta NVO koje pružaju posebne socijalne i porodične usluge na nivou Kosova.

8.6. Ministarstvo može pristupiti ugovorima sa NVO za pružanje posebnih socijalnih i porodičnih usluga na nivou Kosova.

Usluge za decu i porodicu Član 9

9.1. U svim pitanjima vezanih za pružanje usluga deci i porodicama, najbolji interes deteta je osnovno i najvažnije merilo koje se uzima u obzir.

9.2. U saradnji sa porodicama, zajednicom, nevladinim organizacijama i drugim organima predviđenim ovim zakonom, opština pruža socijalno zbrinjavanje i konsultovanje, izuzetno i materijalnu pomoć deci i njihovim porodicama u stanju socijalne potrebe koji žive na njenoj teritoriji, polazeći od ocene njihovih potreba za uslugama i mogućnosti opštine da ih zadovoljava na odgovarajući način.

9.3. Centar za socijalni rad obezbeđuje socijalnu brigu ili savete u okolnostima kada dete ima potrebu za socijalne i porodične usluge, jer:

- a. je bez roditeljskog staranje,
- b. njegov/njegovi roditelji ili staratelj zbog načina života, nesposobnosti ili fizičke odnosno duševne bolesti, psiho-socijalnih problema, zavisnosti i drugih razloga imaju teškoća u pružanju adekvatne brige i nadzora,
- c. ima ograničene sposobnosti ili je duševno bolesno,
- d. ima ograničene sposobnosti ili koju fizičku bolest,
- e. ima teškoća u ponašanju,
- f. je prestupnik,
- g. pati kao posledica porodičnog sukoba,
- h. je suočen sa nekim drugim oblikom psiho-socijalnih problema.

9.4. Centar za socijalni rad vodi registar porodica i dece u stanju socijalne potrebe koji žive na njegovom području, a nemaju podršku od porodice ili zajednice, odnosno njihove porodice imaju teškoće u zbrinjavanju svoje dece, ili je dete ugroženo od zapostavljanja, eksploatacije, zloupotrebe ili drugog štetnog oblika tretiranja. Centar za socijalni rad određuje raspored redovnih poseta porodicama u stanju socijalne potrebe koje se nalaze u registru za socijalne i porodične usluge, kako bi se osigurali bezbednost i blagostanje deteta i porodici pružila svaka usluga koja se smatra opravdanom.

9.5. U obavljanju svojih poslova i zadataka prema Zakonu o maloletnicima, CSR u svojoj ulozi kao organ starateljstva obezbeđuje da pružene usluge deci budu u skladu sa obavezama iz Medjunarodne konvencije o pravima deteta.

9.6. U slučaju kada sud obaveštava CSR-a za procedure prema detetu i ono dete ili njegova porodica su obaveštena, CSR-a ima za zadatak da pruža sudu, svaku značajnu informaciju ili savet za potrebno upravljanje slučajem.

Dečija zaštita Član 10

10.1. Najbolji interesi deteta obično se ispunjavaju kada se potrebe njegovog fizičkog i psihičkog razvoja zadovoljavaju u krugu njegove prirodne porodice. Zato Ministarstvo i oni koji deluju i njegovo ime treba da učine napore da promovišu blagostanje deteta u okviru svoje porodice kroz pružanje socijalnog staranja i savetovanja, a u opravdanim slučajevima i materijalne pomoći.

10.2. Samo u okolnostima kada postoji osnovana sumnja da je fizičko i mentalno zdravlje deteta ozbiljno oštećeno ili ugroženo zbog nečeg sličnog u okviru njegove porodice, može da dođe u obzir lišavanje roditelja ili staratelja brige za staranje o tom detetu.

10.3. Osim u slučajevima hitnih kratkoročnih mera, dete neće biti lišeno roditeljskog ili starateljskog staranja i zbrinjavanja bez sudskog naloga.

10.4. Ako službenik socijalnih usluga, prihvaćen od Departmana, osnovano veruje da postoji neposredna ozbiljna opasnost po zdravlje, sigurnost i blagostanje deteta, ovlašćen je da uđe u svaku zgradu i smesti dete na sigurno mesto gde će mu biti obezbeđeno zbrinjavanje za određeni period koji ne može biti duži od 72. časa.

10.5. Pre isteka ovog roka, slučaj može da se prijavi sudu, koji ako oceni da postoje dovoljni razlozi, može izdati nalog za ocenu za period do 20. dana, kako bi se omogućilo vođenje istrage i daljeg ocenivanje i pre završetka tog roka pitanje se upućuje sudu na dalje razmatranje.

10.6. Svaki pripadnik poziva učitelja, bolničara, lekara, stomatologa, psihologa ili policije, odnosno drugi stručnjak koji je dužan da se stara o deci, a sumnja ili ima dokaza da je dete izloženo fizičkom, seksualnom ili psihološkom zlostavljanju od strane roditelja ili staratelja, prema ovom zakonu je obavezan da o tome obavesti direktora odgovarajućeg centra za socijalni rad. Nepostupanje prema ovom zahtevu podleže krivičnom gonjenju prema članu 156. Krivičnog zakona Kosova.

10.7. Kada centar za socijalni rad saznaje da ima mesta sumnji da je određeno dete koje živi ili se nalazi na njegovom području napušteno ili siroče, odnosno da pati ili je ugroženo od ma kog oblika fizičkog ili psihičkog nasilja, povrede, maltretiranja, zaspostavljanja ili iskoripšćavanja, uključujući i seksualnu zlostavljanje, dok je pod brigom roditelja ili drugog lica koje brine o detetu, centar za socijalni rad mora preduzeti svaki potreban korak za obezbeđenje sigurnosti deteta, neodložno obavestiti Departman i uradi sveobuhvatnu stručnu ocenu potreba deteta za zaštitom.

10.8. Kada postoji osnovana sumnja da je dete van kontrole njegovih roditelja ili drugih lica koja su odgovorna za njegovo zbrinjavanje u toj razmeri da njegovo ponašanje i način života predstavlja ozbiljnu opasnost za njegovu dobrobit, zdravlje i sigurnost, direktor centra za socijalni rad treba da sačini sveobuhvatnu stručnu ocenu potreba deteta za socijalnim i prodičnim uslugama.

10.9. Svaki profesionalac koji je imao kontakt sa detetom koje podleže sveobuhvatnoj stručnoj oceni CSR, dužan je da saraduje i pomaže u izradi te ocene kada god je to moguće.

10.10. Kada se sumnja da je koje dete zlostavljeno, organi za primenu zakona su dužni pomoći centru za socijalni rad u izradi sveobuhvatnu stručne ocene potreba deteta za socijalnim i porodičnim uslugama i sprovede kriminalnu istragu ako to opravdaju okolnosti.

10.11. Posle završetka stručne ocene potreba deteta za socijalnim i porodičnim uslugama, centar za socijalni rad neodložno dostavlja izveštaj Departmanu. Ako Departman smatra da postoje razlozi za preduzimanje zaštitnih mera, dužan je da uputi direktora centra za socijalni rad da ovo pitanje iznese pred sud i u njegovo ime zahteva nalog od suda.

10.12. Direktor CSR može podneti zahtev za izdavanje naloga za ocenu do 21. dan, ili naloga za starateljstvo.

10.13. Prilikom podnošenja zahteva za ocenjivački nalog, direktor CSR treba da iznese dokaze pred sudom da opravdana ocena potreba deteta nije bila moguća bez takvog ovlašćenja.

10.14. Prilikom podnošenja zahteva za starateljski nalog, direktor CSR treba da potvrdi sudu njegovu ocenu da je detetu potrebna sudska zaštita i da su uzete u obzir sve opravdane alternative pre pokretanja postupka pred sudom.

10.15. Prilikom razmatranja zahteva za starateljski nalog sud će posvetiti posebnu pažnju:

- a. željama i osećanjima deteta,
- b. njegovim fizičkim, emocionalnim i obrazovnim potrebama,
- c. očekivanom efektu zbog promene bilo koje njegove okolnosti,
- d. uzrastu, polu, poreklu i svakoj drugoj karakteristici koja je svojstvena detetu, a sud je smatra relevantnom,
- e. eventualnom oštećenju koje je dete pretrpelo ili je moguće da dođe do toga,
- f. sposobnosti roditelja deteta ili drugog lica koju sud smatra važnom za ispunjavanje potreba deteta,
- g. razmere sudske nadležnosti da bi se na adekvatan način bavio slučajem.

10.16. Ako sud smatra da dete ima potrebu za zbrinjavanje i zaštitu, ovlašćen je da izda nalog za postavljanje starateljstva nad detetom. U nalogu sud navodi uslove koji važe za svaki pojedinačni slučaj.

10.17. Opcije koje stoje na sudu na raspolaganju u okviru naloga za starateljstvo su sledeće:

- a. nadzor nad detetom i njegovim životnim uslovima od strane stručnjaka kojeg u tu svrhu određuje Departman dok je pod starateljstvom roditelja ili staratelja,
- b. starateljska prava odvojena između roditelja ili staratelja i Departmana,
- c. starateljska prava preneti na Departmana sve dok dete boravi kući,
- d. starateljska prava preneti na Departmana sa zahtevom da se briga o detetu vodi dalje od njegovih roditelja ili staratelja,
- e. u slučajevima kada dete ne živi sa svojim roditeljima, treba da se izvrše pripreme i dogovori da dete može kontaktirati sa svojim roditeljima ili starateljima,
- f. vreme trajanja starateljskog naloga pre nego što se ponovo razmotri.

10.18. Zadatak je direktora CSR da obezbedi ispunjavanje zahteva i uslova navedenih u starateljskom nalogu.

10.19. Roditelji i staratelj, čije je dete predmet starateljskog naloga uživa pomoć centra za socijalni rad u meri u kojoj je moguće da bi se promenile okolnosti i prilike koje omogućavaju povratak oduzetih roditeljskih prava i odgovornosti.

10.20. Slučajevi dece za koje je na snazi starateljski nalog će se preispitati od strane CSR u ime Departmana najmanje jednom u šest meseci i ako su okolnosti u porodici deteta poboljšane do te mere da nalog čine nepotrebnim ili nepodobnim, treba da se podnese zahtev pred sudom za opoziv naloga.

Altrenativni oblici staranja o deci

Član 11

11.1. CSR, u ime Departmana je dužan da vodi brigu i uvek deluje kao dobar roditelj prema detetu:

- a. koje je siroče, bez oba roditelja,
- b. koje je dato na usvojenje od svojih roditelja,
- c. koje je napušteno,
- d. čiji roditelji su nepoznati,
- e. koje je dato CSR na privremeno zbrinjavanje od strane svojih roditelja,
- f. koje je dato na zbrinjavanje Departmanu od strane suda.

11.2. Ako je dete siroče bez oba roditelja i ima adekvatno zbrinjavanje određenog pojedinca ili porodice koji nisu u srodstvu sa njim, Departman preko CSR na čijem području dete živi, preduzima mere da se ovo pitanje reguliše kroz instituciju starateljstva. U tom slučaju Departman može da odobri odgovarajuću finansijsku pomoć za zbrinjavanje i izdržavanje deteta.

11.3. Ako su nepoznati roditelji napuštenog deteta, ili je dete dato Departmanu za usvojenje, Departman je dužan da preduzme mere za obezbeđenje odgovarajućeg dugoročnog zbrinjavanja deteta.

11.4. Izuzetno, kada stručna ocena potreba deteta sugeriše da bi dete imalo koristi od socijalnog staranja koje mu se obezbeđuje van njegove kuće i roditelj ili staratelj traže to, a dete je konsultovano i pri tom su uzete u obzir njegove želje, dete može da se smesti od CSR na drugo mesto od njegove kuće. U takvim okolnostima roditelji zadržavaju svoja prava i odgovornosti i mogu povratiti dete kući čim to zahteva od CSR. Kada je predmet takvog zahteva maloletno dete, a roditelji ne daju saglasnost, oni mogu biti lišeni roditeljskog staranja starateljskim nalogom koji izdaje sud.

11.5. Dete koje dobije zbrinjavanje CSR prema tački 10.4. ovog zakona ni u kom slučaju ne može da se smesti u neku kaznenu instituciju.

11.6. Ako je sud poverio zbrinjavanje deteta Departmanu, sudija određuje u starateljskom nalogu uslove prema kojima Departman vrši svoju odgovornost.

11.7. Da bi vršio svoje odgovornosti prema deci koju prihvata na zbrinjavanje, Departman obezbeđuje prema potrebama svakog pojedinog deteta institucionalno zbrinjavanje, porodični smeštaj ili usvojenje.

11.8. U cilju pružanja pomoći Departmanu u organizovanju i nadgledanju zbrinjavanja dece za koju ima neposrednu odgovornost, Ministarstvo imenuje panel za smeštaj dece.

11.9. Funkcije ovog panela su sledeće:

- a. izbor roditelja za porodični smeštaj,
- b. izbor roditelja za usvojioce,
- c. smeštaj dece u drugoj porodici,
- d. izbor roditelja koji će usvojiti dete.

11.10. Panelom za smeštaj dece upravlja načelnik Departmana ili drugo lice kojeg on odredi. Panel ima 7 članova koje imenuje Departman na osnovu ekspertize i njihovog relevantnog stručnog iskustva.

11.11. Departman sastavlja i vodi jedinstveni registar roditelja za porodični smeštaj na Kosovu.

11.12. Potencijalni roditelji za porodični smeštaj podležu oceni službenika socijalnih usluga kojeg namenski određuje Departman i njegove izveštaje uzima u obzir Panel za smeštaj dece koji odlučuje o unošenju tih roditelja u registar.

11.13. Odluke u vezi sa smeštajem dece u drugoj porodici donosi pomenuti panel nakon razmatranja potreba i okolnosti deteta, kao i podobnosti roditelja koji prihvataju decu na svoj porodični smeštaj.

11.14. Dete može biti smešteno samo u porodici koja ima zajedničko sa porodicom deteta etničko, jezičko, kulturno i versko poreklo.

11.15. CSR na čijem području dete je dobilo porodični smeštaj, određuje službenika socijalnih usluga koji će najmanje jednom mesečno posetiti dete, kako bi proveravao da mu je obezbeđeno adekvatno zbrinjavanje i davao potrebne savete i uputstva roditeljima koji su ga primili na porodični smeštaj.

11.16. Sve važne odluke ili odobrenja u vezi sa zdravljem i blagostanjem deteta u porodičnom smeštaju donosi CSR, na čijem području je smešteno dete, nakon konsultacije sa biološkim roditeljima deteta ako je to moguće.

11.17. U slučaju neuspešnog ili nepodobnog smeštaja, Panel može naložiti da se dete povuče iz porodičnog smeštaja i zbrinjavanja.

11.18. Ako se roditelji koji su primili dete na smeštaj smatraju nepodobnim za ovu funkciju, mogu se brisati iz registra od strane panela.

11.19. Ako dete u toku porodičnog smeštaja pretrpi tešku povredu ili umre, Ministarstvo je dužno da inicira vođenje istrage i da ispita okolnosti pod kojima se to desilo kao i preduzme druge odgovarajuće mere.

11.20. Obavezuje se Departman da deca pod njegovom brigom budu adekvatno materijalno zbrinuta. U tu svrhu dodeliće roditeljima porodičnog smeštaja odgovarajuću finansijsku pomoć za zbrinjavanje i izdržavanje deteta koje je smešteno kod njih, a po potrebi i za pokriće dodatnih troškova, uključujući i zdravstvene troškove.

11.21. Departman je preko Panela za smeštaj dece jedini organ na Kosovu odgovoran za izradu liste potencijalnih roditelja za usvojenje i smestaj dece u porodicama koje predlazu centri za socijalni rad.

11.22. Svako lice koje organizuje usvojenje mimo odredaba ovog zakona ili pokušava da to uradi, biće krivično gonjeno prema članu 209. i 210. Krivičnog zakonika Kosova.

11.23. Svaki stručnjak koji vrši pritisak na roditelje da bi dali dete na usvojenje, smatraće se krivim za grubo kršenje stručnih obaveza i podleže krivičnom gonjenju prema članu 160. Krivičnog zakonika Kosova.

11.24. Panel za smeštaj dece vodi registar lica koja prihvata za roditelje usvojioce nakon izvršenih ocena i ispitivanja u njegovo ime od strane određenog službenika za socijalne usluge.

11.25. Da bi obezbedio zaštitu prava deteta koje može biti predmet zahteva za usvojenje od lica koja žive van Kosova, Panel za smeštaj dece ima sledeće zadatke:

- a. da obezbedi usklađenost sa zahtevima Haške Konvencije o privatnom pravu, Konvencije za zaštitu dece i saradnju u vezi sa inostranim usvojenjem,
- b. da uspostavi i razvija odnose saradnje sa odgovarajućim organima za usvojenje u potencijalnim privatnim zemljama,
- c. da utvrdi kriterijume koji se moraju primeniti za međudržavno usvojenje,
- d. da sprovede potreban zakonski postupak za obavljanje međudržavnog usvojenja kao što je pridviđeno Haškom konvencijom.

Usluge za odrasle

Član 12

12.1. U saradnji sa porodicama, zajednicama, nevladenim organizacijama i drugim organima predviđenim zakonom, opština obezbedjuje socijalno zbrinjavanje i konsultaciju, izuzetno i materijalnu pomoć osobama koje imaju potrebu za socijalnim uslugama i žive na njenoj teritoriji, polazeći od ocene njihovih potreba i mogućnosti opštine za zadovoljavanje tih potreba.

12.2. Ministarstvo je odgovorno za osnivanje i nadzor rezidencijalni institucija, prihvatilišta i urgentnih privatnih centara za osobe u stanju socijalne potrebe na Kosovu.

12.3. Nijedna opština ili nevladina organizacija ne može osnovati rezidencijalni objekt za lica u stanju socijalne potrebe bez odobrenja Ministarstva.

12.4. Opštine mogu obezbediti novčanu ili drugu pomoć licima u stanju socijalne potrebe ili onima koji žele da se udruže i formiraju grupe za uzajamnu pomoć, samopomoć i samopodršku.

12.5. CSR vodi registar lica u stanju socijalne potrebe koja žive na njegovom području a nemaju podršku od porodice ili zajednice, odnosno imaju teškoće za izdržavanje ili su ugrožena od zapostavljanja, iskorišćavanja ili zloupotrebe od drugih ili ma kog drugog oblika oštećenja. Za lica u stanju socijalne potrebe koja se nalaze u registru, CSR određuje redovne posete od strane odgovornog službenog lica, kako bi se pratila njihova sigurnost i blagostanje.

Zaštita ugroženih odraslih lica

Član 13

13.1. U slučajevima kada CSR saznaje da ima dokaza da određeno odraslo lice nije u stanju voditi brigu o sebi zbog ograničene psihofizičke sposobnosti, starosti zapostavljanja, iskorišćavanja ili zloupotrebe od strane drugih osoba, straha ili drugih ugroženo do te mere da je poslovno nesposobno, direktor CSR na čijem području živi ili se nalazi, neodložno treba preduzeti sve potrebne mere za obezbeđenje njegove sigurnosti.

13.2. Ako postoji opravdani osnov za sumnju da je ugroženo lice poslovno nesposobno i da mu je potrebna zaštita od ozbiljne opasnosti, direktor CSR treba da podnese sudu zahtev za izdavanje starateljskog naloga.

13.3. Pre izdavanja starateljskog naloga sudija treba da bude ubeđen da postoje dovoljni razlozi za opravdanje takve mere, jer tražilac naloga zbog umne ili fizičke nesposobnosti nije u stanju da samostalno deluje u svoje ime.

13.4. U nalogu se preciziraju mere koje CSR treba da preduzme kako bi zaštitio zdravlje, sigurnost i blagostanje lica za koga se daje nalog. Nadležnosti suda u ovom slučaju su:

- a. Nadgledanje životnih uslova ugroženog odraslog lica od strane stručnjaka koga određuje Departman sve dok boravi u svojoj kući;
- b. Nalog za Departman da smesti odraslo umno nesposobno lice za samozbrinjavanje u pristupačnom prihvatnom objektu;
- c. Nalog za treće strane da prekinu kontakte sa ugroženim odraslim licem koje je predmet starateljskog naloga;
- d. Rok važenja naloga do njegovog preispitivanja ili obesnaženja.

13.5. Lice koje je predmet naloga za starateljstvo ni u kom slučaju ne može biti smešteno u kaznenoj ustanovi.

13.6. Po potrebi sud može naložiti Policijskoj službi Kosova da ukazuje pomoć centru za socijalnu rad u izvršenju starateljskog naloga.

13.7. Direktor CSR, u ime Departmana za socijalno staranje, obezbedjuje ispunjavanje uslova koji se izričito traže starateljskim nalogom.

13.8. Direktor CSR podnosi zahtev za povlačenje starateljskog naloga čim prestane potreba za njim. Departman treba da preispita najmanje jednom godišnje, a sud svake treće godine da li je u međuvremenu postavljen zahtev za njegovo povlačenje ili opoziv.

13.9. Kada postoji opravdano podozrenje o neposrednoj opasnosti za ozbiljno oštećenje ili ugrožavanje zdravlja, sigurnosti i blagostanja ugroženog odraslog lica, a pri tom postoje dokazi o nedostatku njegove fizičke i umne poslovne sposobnosti, službenik za socijalne usluge CSR, koji je od Departmana određen da radi sa ovim slučajem, po svojoj proceni može podneti sudu zahtev za izdavanje naloga za hitnu zaštitu.

13.10. Pre davanja naloga za hitnu zaštitu, sudija treba da se uveri da postoje dovoljni dokazi prima facia za opravdanje takve mere i osnov da se veruje da podnosilac zahteva, zbog fizičke i umne nesposobnosti, straha, pretnje ili drugog važnog razloga, ne može samostalno i na razuman način delovati u svoje ime.

13.11. Dejstvo naloga za obezbeđenje hitne zaštite sastoji se u tome da se službeniku za socijalne usluge CSR koji je podneo zahtev u ime Departmana, dozvoli pristup svakoj zgradi i izmesti predmeta naloga na sigurno mesto gde će se zaštititi od opasnosti i zadovoljavati njegove zdravstvene, socijalne i psihološke potrebe. Sudija koji izdaje nalog može naložiti policiji ili lekarskom osoblju ili i jednoj i drugom da prate službenika socijalnih usluga CSR i pomognu mu u izvršenju naloga za hitnu zaštitu. Lice koje ometa službenika u izvršenju naloga za hitnu zaštitu čini prekršaj prema Krivičnom zakoniku Kosova.

13.12. Rok važenja naloga za hitnu zaštitu iznosi 7 dana, posle čega pitanje se iznosi pre sudom radi daljeg razmatranja.

13.13. Ugroženo odraslo lice kome je namenjen nalog za hitnu zaštitu i koje je umno sposobno za izražavanje svoga mišljenja biće slobodno da ide na sigurno mesto ili u svako doba udaljiti se od sigurnog mesta čime nalog automatski prestaje da važi.

Stručni saveti za sudove

Član 14

14.1. Kada sud razmatra slučajeve dece na krivičnim i civilnim sednicama, uključujući i maloletnike i slučajeve poveravanja dece, ili slučajeve vezane za sigurnost i zaštitu ugroženog odraslog lica, sud može da zatraži od CSR sprovođenje istrage i davanje stručne ocene socijalnih prilika pomenutog lica kao i davanja preporuka za njegovo zbrinjavanje ubuduće.

14.2. Po prijemu takvog zahteva od suda, direktor CSR nalaže pokretanje odgovarajuće istrage koju vodi službenik za socijalne usluge određen sa tim zadatkom da bi obezbedio sudu traženi izveštaj. Takvi izveštaji predaju se sudu najkasnije 21. dan posle stavljanja zahteva, osim ako u zahtevu nije drukčije određeno.

14.3. Sud neće doneti konačnu odluku kad je potreban takav izveštaj ako nije dovoljno ocenio njegovu sadržinu i preporuke.

Ostale odredbe

Član 15

15.1. Celokupno usmeno, pismeno ili elektronsko opštenje u vezi sa pružanjem socijalnih i porodičnih usluga između pojedinca ili porodice koja koristi takve usluge i stručnog radnika socijalnih i porodičnih usluga ima poverljivi karakter. Takva informacija se deli sa drugima samo onoliko koliko je potrebno za izvršenje usluge ili zaštitu sigurnosti ugroženog odraslog lica ili deteta ili ako postoji viši javni interes odnosno sudski nalog.

15.2. Svaki profesionalac za socijalne i porodične usluge koji iz nemara, sa umišljajem ili iz zloradosti širi informaciju o nekom slučaju među trećim neovlašćenim stranama biće kriv za grubo kršenje profesionalnih obaveza i može se krivično goniti prema članu 189. Krivičnog zakonika Kosova.

15.3. Svako lice ili njegov zastupnik/predstavnik koje smatra da je protivpravno diskriminisano ili su mu iz drugih razloga uskraćene potrebne socijalne i porodične usluge, ima pravo na žalbu.

15.4. U slučajevima kada je pojedinac ili porodica nezadovoljna odlukom službenika za socijalne usluge u vezi sa pružanjem tih usluga ili zbog odbijanja pružanja usluga, ili kvalitetom učinjene usluge, može tražiti od direktora CSR da preispita slučaj.

15.5. Direktor CSR preispituje slučaj u roku od 7 dana od dana prijema zahteva i u pismenom obliku dostavlja svoje zaključke žaliocu.

15.6. Ako je žalilac nezadovoljan odgovorom direktora, može se žaliti Departmanu za socijalno staranje.

15.7. Departman obrazuje komisiju za razmatranje i rešavanje žalbi u vezi sa socijalnim i porodičnim uslugama.

15.8. Komisiju za žalbe vodi direktor Departmana ili lice koje je imenovano od njega, a ima i četiri ostala člana, direktora jednog CSR koji nije povezan sa žalbom, jedan predstavnik odgovarajuće opštine i dva nezavisna člana koje imenuje Departman.

15.9. U roku od 30 dana od dana prijema žalbe, Komisija razmatra žalbu i relevantnu dokumentaciju, a po potrebi može da intervjuiše svedoke. Svoje odluke pismeno dostavlja žalbenim stranama.

15.10. Ako stranka koja se žali nije zadovoljna sa Odlukom Komisije za žalbe, može se žaliti Vrhovnom sudu.

15.11. Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu donosi uredbe, pravilnike, procedure, uputstva i druga podzakonska akta o pružanju socijalnih i porodičnih usluga koje su predmet ovog zakona.

Završne odredbe

Član 16

Ovaj zakon stupa na snagu nakon usvajanja od Skupštine Kosova i na dan proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara Ujedinjenih Nacija.

Zakon Br. 02/L-17
21 april 2005

Predsednik Skupštine Kosova,

akademik Nexhat Daci